

pruski provinciji, Šlesko in seveda tudi Poznan, so bili številno zastopani. Bili so tu predstavitelji najskrajnejših poljskih zemelj na vzhodu. Minska gubernija se je udeležila številno, celo Mohilevska je poslala odposlance. Kijev je bil častno zastopan, prišli so pa tudi Poljaki iz Rusije in celo iz daljne Sibirije, iz Vestfalskega in iz Amerike.

PRED POL STOLETJEM.

Stara fotografija iz cesarske rodvine.

1. Cesar Franc Jožef I. 2. Cesarica Elizabeta. 3. Nadvojvodinja Sofija, † mati cesarjeva. 4. Nadvojvoda Franc Karol, † oče cesarjev. 5. Nadvojvoda Maksimilijan, † kot mehiškanski cesar. 6. Nadvojvodinja Sarlota, njegova soproga. 7. Nadvojvoda Karol Ludvik †. 8. Nadvojvodinja Margareta, njegova prva soproga †. 9. Nadvojvoda Ludovik Viktor. 10. Prestolonaslednik nadvojvoda Rudolf †. 11. Nadvojvodinja Gizela, omožena s princem Leopoldom Bavarskim. 5, 7 in 9 so cesarjevi bratje, 10 in 11 njegova otroka.

Že od ranega jutra je izgledal ves ogromni glavni trg in vse sosednje ulice in nasadi okrog Sredmestja kakor ogromen bujno pisan travnik. Od vseh strani prihajajo novi oddelki in deputacije društev v uniformah ali narodnih nošah z odznaki in zastavami.

Vsi so globoko prešinjeni ene misli, vsem zveni v dušah napev poljske narodne himne: „Bog, ki si Poljsko toliko vekov z bleskom obdajal sile in slave, ki potem ganjen vsled njenega padca podpiral si bojevnike za našo sveto stvar, pred tvoj oltar polagamo svoje prošnje, svobodo in domovino blagovoli nam vrniti, o Gospod.“

Množice so se gnetle k Marijini cerkvi na glavni trg, kjer se je imela slavnost začeti s službo božjo. Toda le malokdo je dobil pristop v cerkev, kajti noter so spuščali samo z vstopnicami povabljeni goste. Množice, ki niso našle prostora niti pred cerkvijo na glavnem trgu, so šle čez nasade na Matejkov trg, kjer je stal še prikrit ogromni spomenik kralja Jagela.

Službo božjo in pridigo je imel škof Bandurski. Pred začetkom maše je zapel zbor starodavno poljsko bojno pesem „Bogorodica“, katero so peli Poljaki, preden so se spustili v boj pri Grunvaldu. Po službi božji je imel škof Bandurski krasen in s toplim rodoljubjem prepojen govor.

Pred 500 leti — je pričel govornik — je imel tu krakovski član akademije Jan z Ključbarga slavnostni govor po zmagi pri Grunvaldu v navzočnosti kralja Jagela, njegovega dvora in poljskega viteštva. „Imeti bi moral zgovornost sv. Ambroža in sv. Avguština, da bi mogel dostojno proslaviti naš veliki dan,“ je zaklical dotični govornik. A kako naj jaz danes govorim pred vami, ko nimam pred sabo poljskega kralja in njegovega dvora in njegovega viteštva, ampak vso Poljsko, od vseh krajev zbrano, da obhaja spomin velikega našega dne in iz naše preteklosti zajame novega duha za prihodnost. Lažje je bilo njemu govoriti slavnostni govor, kakor je meni danes obnavljati v nesrečah, ki so nas zadele, spomin tako slavnega dne iz naše zgodovine. Zbrani od vseh strani poljskih zemelj ste poslušali besede naše starodavne bojne pesmi „Bogorodica“, danes ko vas vsi zatirajo in zaničujejo

in od vseh strani lete na vas gromi in treski in vas zadevajo vedno nove nesreče in krivice. Ko smo pred desetletji obhajali spomin zmage pri Dunaju, se naše ljudstvo še ni zanimalo za ta praznik. Danes je pa prihitelo v množicah v Krakov, da se udeleži